

GJYKATËS THEMELORE NË PRISHTINË
DEPARTAMENTIT TË PËRGJITHSHËM

PADITËSI:

- KOMUNA E XX, REPUBLIKA E KOSOVËS, ME ADRESË: RRUGA XX, P.N. TË CILËN E PËRFAQËSON PËRFAQËSUESI LIGJOR XX, NË TEKSTIN NË VIJIM, REFERUAR SI “PADITËSI”

I PADITURI:

- QEVERINË E REPUBLIKËS SË KOSOVËS - MINISTRIA E ARSIMIT, SHKENCËS, TEKNOLOGJISË DHE INOVACIONIT, REPUBLIKA E KOSOVËS, ME ADRESË: RRUGA “AGIM RAMADANI” P.N. NË TEKSTIN NË VIJIM, REFERUAR SI “I PADITURI”

PADI

për

KOMPENSIMIN E DËMIT MATERIAL

Vlera e kontestit _____

➤ **Përmbledhja e fakteve:**

1. Më datë 18 prill 2017, e paditura dhe Sindikata e Bashkuar e Arsimit, Shkencës dhe Kulturës (SBASHK) kanë lidhur Kontratën Kolektive e Arsimit në Kosovë. Kontrata është e lidhur në mes të MASHT dhe SBASHK dhe e nënshkruar nga titullarët e atëhershëm. Kontrata ka hyrë në fuqi në ditën e nënshkrimit pra me datë 18.04.2017.

Provë e pa kontestuar (Kontrata kolektive e arsimit në Kosovë e datës 18.04.2017):

2. Po ashtu, më datë 22.01.2021 e paditura dhe Sindikata e Bashkuar e Arsimit, Shkencës dhe Kulturës (SBASHK) kanë lidhur Kontratën Kolektive e Arsimit në Kosovë. Kontrata është e lidhur në mes të MASHT dhe SBASHK dhe e nënshkruar nga titullarët e atëhershëm. Kontrata ka hyrë në fuqi në ditën e nënshkrimit pra me datë 22.01.2021 dhe kohëzgjatja e kësaj kontrate është 3 vite e që pritet të zgjasë deri më datën 22.01.2024.

Provë e pa kontestuar (Kontrata kolektive e arsimit në Kosovë e datës 22.01.2021)

3. Më datë 19 janar 2022, Kryetari i Asociacionit të Komunave të Kosovës (AKK), ka parashtruar te Kryeministri i Qeverisë së Republikës së Kosovës, kërkesën për mbulimin e shpenzimeve të krijuara nga zbatimi i Kontratës Kolektive për Arsim dhe atë për Shëndetësi.
4. Në të njëjten ditë (19 janar 2022), Kryetari i Asociacionit të Komunave të Kosovës, të njëjtën kërkesë e ka parashtruar edhe te ministritë e fushave përkatëse, me qëllimin që të informohen për pasojat e zbatimit të kontratës në raport me komunat, duke ofruar edhe propozimet konkrete, pa e kontestuar zbatimin e kontratave kolektive përkatëse.
5. Me 30 Qershor të vitit 2022 Drejtori Ekzekutiv i Asociacionit të Komunave të Kosovës ka bërë dy pyetje: Për Opinionin e vlerësimit të ndikimit Buxhetor nga Ministria e Financave dhe Transfereve dhe A është e Regjistruar Kontrata Kolektive, në Regjistrin e e Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale, sipas Ligjit të Punës, neni 90, pika 8 dhe 9 në këtë shkresë është shënuar email adresa elektronike dhe numri i telefonit, por nuk kemi marrë asnjë përgjigje.
6. Sidoqoftë, qeveria nuk ka paraparë buxhetin e nevojshëm për zbatimin e kontratës kolektive, e as nuk e ka propozuar të njëjtin në projektligjin për buxhetin vjetor për vitin 2022, sikurse nuk është paraparë ndarja e nevojshme buxhetore as në vitet buxhetore paraprake, si 2021, 2020, e kështu më radhë.

➤ **Baza juridike:**

7. Çështja e parë që konsiderojmë që është e rëndësishme për ta sqaruar përballë gjykatës, është baza ligjore për iniciimin e procedurës gjyqësore, përmes mjetit juridik të njohur si

Padi. Prandaj, meqenëse, në bazë të nenit 5 (a) të Ligjit në fuqi për Vetëqeverisjen Lokale, shprehimisht përcaktohet statusi ligjor i komunës, si person juridik, e cila pos tjerash, ka kompetencë ligjore që të padisë dhe të paditet në gjykata, Komuna **x.** brenda afatit ligjor ushtron këtë padi për kompensim dëmi.

➤ **Arsyetime i Padisë:**

8. Me rastin e lidhjes së kontratave kolektive në mes të paditurës dhe SBASHK-ut, në nenin 2 të dy kontratave janë deleguar kompetenca dhe detyrime për paditësen pa u shoqëruar edhe me buxhet shtesë sepse në përmbajtjen e kontratave kolektive parashihen beneficioneve të ndryshme për punëtorë e arsimit në Kosovë, siç janë shujtat ditore, pagat jubilarë, paga përcjellëse, kompensimi mbi bazën e kualifikimit apo licencimit dhe detyrime tjera që përbëjnë kosto të pa përballueshme të shpenzimeve për paditësin.
9. Sepse, në të vërtetë këto kontrata kolektive i ka lidhur e paditura duke e obliguar paditësin dhe të gjitha komunat e tjera si punëdhënës që ti zbatojnë të njëjtat, pa i shoqëruar zotimet e marra dhe kompetencat e deleguara me mjete financiare shtesë për komunat, në përgjegjësinë ligjore të të cilave është bartur zbatimi i këtyre akteve me kosto të madhe financiare.
10. Fakti i delegimit të kompetencave dhe obligimeve financiare ndaj paditësit aq sa është e drejtë e të paditurës është edhe përgjegjësi e saj ligjore që ti siguroj edhe mjetet financiare për zbatimin e kontratave kolektive sepse shpenzimet buxhetore janë enorme dhe e kanë dëmtuar seriozisht buxhetin e paditëses në dëm të qytetarëve të tjerë, pasi që, si rezultat i procedurave gjyqësore dhe përmbarimore ndaj komunës, nga ana e punëtorëve të sektorit të arsimit, efektivisht janë bllokuar edhe kodet buxhetore që prekin zhvillimin ekonomik të paditëses, duke përfshirë “investimet kapitale” dhe “mallrat dhe shërbimet”, etj.
11. Rrjedhimisht, pamundësia financiare e komunës për të përmbushur detyrimet financiare që rrjedhin nga kontrata kolektive të cilën e ka nënshkruar e paditura, ka bërë që pothuajse të gjithë punëtorët e këtij sektori, në pamundësi që ti realizojnë benficionet që i parashohin dhe njohin kontratat kolektive, të ndjekin rrugët ligjore të mbrojtjes gjyqësore për realizimin e të drejtave të tyre, gjë që e ka rënduar edhe më shumë gjendjen financiare të paditësit sepse nga përmbarimet e dhunshme janë marrë mjete financiare në kategori të ndryshme e sidomos në kodet buxhetore që prekin zhvillimin e komunës, duke shkaktuar vonesa në realizimin e projekteve dhe duke shkaktuar dëme të pa riparueshme për paditësin.
12. Përkundër që e paditura është e obliguar sipas Kushtetutës dhe legjislacionit në fuqi që ti zbatoj obligimet e veta financiare në momentin kur delegon kompetenca tek organet lokale, një gjë e tillë, nuk ka ndodhur.

13. Në vijim, i referohemi nenit 124 par.3 të Kushtetutës të Republikës së Kosovës, sipas të cilisht, përcaktohet shprehimisht detyrimi i të paditurës (si organ qendror dhe lartë i administratës shtetërore, respektivisht autoritet shtetëror që ka deleguar kompetencën), si në vijim:

“Komunat kanë kompetenca vetanake, të zgjeruara dhe të deleguara në pajtim me ligjin. Autoriteti shtetëror që delegon kompetencat, përballon shpenzimet për ushtrimin e delegimit.”

Po ashtu Kontrata Kolektive e cila na ka shkatuar deme te pariparueshem financiar te cilat jane te ne skruar nga niveli qendror bie ndesh me dispoziten ligjore te nenit 136, 137, te Ligjit per Mardhenjet e detyrimeve, ku ne baze te ketyre dispozitave ligjore barra e pergjigjesise ligjore dhe financiare bie mbi ate i cili e ka shkaktuar ate.

14. Ndërkaq, po ashtu, edhe me ligjin në fuqi për vetëqeverisjen lokale (2008), neni 18 përcakton detyrimin e të paditurës që kompetencën e deleguar ta shoqëroj me financim të nevojshëm. Paragrafët 2 dhe 3 të këtij neni, shprehimisht përcaktojnë:

“Autoritetet qendrore në Republikën e Kosovës mund t’u delegojnë kompetenca shitesë komunave, nëse është e nevojshme, në pajtim me ligjin.”

“Kompetencat e deleguara duhet, në të gjitha rastet, të shoqërohen me financim të nevojshëm në përputhje me objektivat, standardet dhe kërkesat e përcaktuara nga Qeveria e Republikës së Kosovës.”

15. Po ashtu, duke u bazuar edhe në Ligjin nr. 03/L-049 për Financat e Pushtetit Lokal, neni 5 shprehimisht përcakton se:

“Kur Qeveria i delegon një kompetencë një ose më shumë komunave, këto komuna, aq sa është e mundshme, mund ta përshtatin ushtrimin e këtyre kompetencave me kushtet lokale. Komuna duhet t’i ofrojë shërbimet të cilat rrjedhin nga një kompetencë e deleguar në mënyrë të hapur dhe të barabartë. Ministri i Ekonomisë dhe Financave, Qeveria dhe Kuvendi duhet të sigurojnë që në (Buxhetet komunale të Komunave) BKK t’u ofrohen fondet e nevojshme për ushtrimin e kompetencave të deleguara; këto fonde duhet të jenë në një nivel të mjaftueshëm për mbulimin e shpenzimeve të arsyeshme të komunës të bëra në lidhje me ushtrimin e këtyre kompetencave.”

16. Edhe me nenin 7 të këtij ligji është përcaktuar se burim financiar i paditësit është edhe grantet për kompetencat e shtuara dhe transferet për kompetencat e deleguara.

17. Me të njëjtin ligj, në nenet 26 dhe 27 është përcaktuar, pos tjerash se”

“Kur kompetencat Qeveritare u delegohen komunave, komunat përkatëse do të pranojnë financim nga BKK përmes transfereve nga ministritë përkatëse për ushtrimin e këtyre

funksiioneve. Ky financim është i veçantë nga Grantet Operative dhe duhet të bëhen në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 5 të këtij ligji.”

“Kur kompetencat vetanake të komunave shtohen në bazë të ligjit, komunat përkatëse do të pranojnë grante nga BKK për financimin e ushtrimit të këtyre kompetencave të shtuara. Këto grante janë të veçanta nga Grantet Operative dhe epen në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 6 të këtij ligji. Komuna është e detyruar t’i shpenzojë këto grante vetëm për çështjet të cilat në mënyrë të qartë dhe të drejtpërdrejtë ndërlidhen me kompetencat e shtuara.”

18. Nga dispozitat kushtetuese dhe ligjore të cekura më sipër, rezulton detyrimi i të paditurës ndaj paditëses sepse me rastin e nënshkrimit të kontratës kolektive e paditura i ka deleguar përgjegjësi shtesë paditëses si punëdhënëse e punëtorëve të arsimit në kuadër të Drejtoria Komunale e Arsimit - DKA. Në anën tjetër është i pa kontestueshëm fakti se deri më tani paditësja nuk ka pranuar ndonjë grant shtesë që i përgjigjet detyrimeve të kontratës kolektive karshi punëtorëve të arsimit.
19. Prandaj, në këtë drejtim është fakt i pa kontestueshëm përgjegjësia e të paditurës për kompensimin e dëmit ndaj paditëses.
20. Fakti i shkaktimit të dëmit në buxhetin e paditëses është fakt notor por që mund të provohet sepse paditësja është e obliguar sipas nenit 2 të kontratave kolektive që ta zbatojë këtë kontratë por se në anën tjetër e paditura si nënshkruese e kontratave nuk i ka siguruar të njëjtës grante shtesë për mbulimin e kostos financiare që rrjedhin nga këto kontrata.
21. Andaj mbetet detyrim i të paditurës që ta mbulojë edhe me mjete financiare nga Buxheti i Kosovës për zbatimin e kontratave kolektive sepse nga të hyrat vetanake që realizon paditësja nuk mund të mbulohen as shpenzimet komunale dhe grantet qeveritare të cilat ofrohen për komunën por janë të destinuara për projekte dhe shpenzime tjera konkrete, ndërsa paditësja prej lidhjes së kontratave kolektive të arsimit vetëm ka marrë përgjegjësi për zbatim ndërsa nuk ka pranuar asnjë lloj granti shtesë për zbatimin e tyre por se realizimi i tyre është bërë në bazë të përmbarimit të dhunshëm me çka ka dëmtuar rëndë buxhetin e paditëses dhe ka shkatëruar çrregullime serioze në buxhetin komunal duke i ndal projektet e parashikuara dhe me këtë rast duke e ndal edhe zhvillimin ekonomik të paditëses.
22. Lartësinë e kompensimit paditësja e kërkon prej datës 18.04.2017 e deri më datën 24.01.2024 pasi që pritet që deri atëherë të jetë në fuqi kontrata kolektive e vitit 2021 e cila pothuajse se çdo ditë krijon obligime kundër paditëses ndaj punëtorëve të arsimit.
23. Lartësinë e kompensimit paditësja e kërkon vetëm pas konstatimit të vlerës së dëmit financiar në bazë të propozimit të një ekspertize financiare që përfshin detyrimet që dalin nga kontratat kolektive në raport me numrin e punëtorëve të arsimit që përfitojnë si dhe të

gjitha shpenzimet gjyqësore dhe të procedurës përmbartimore që janë shkaktuar deri më tash si pasojë e këtyre detyrimeve.

24. Sidoqoftë, paditësi, në bazë të një analize preliminare që e ka zhvilluar për nevoja të evidentimit të humbjeve dhe detyrimeve financiare që i janë shkaktuar, si dhe më qëllim të përafrit të llogaritjes së dëmit të shkaktuar si rezultatet i këtyre kontrateve, ka ardhur në përfundim se, kompensimi i dëmit duhet të bëhet për sa vijon:

- Viti/et:
- Të punësuarit në arsim:
- Detyrimet financiare të paditësit për secilin vit, në raport me kontratat kolektive:
- Konteste në procedurë gjyqësore dhe përmbartimore:
- Shumë e përafërt që e paditura duhet t'ia kompensoj paditëses për secilin vit;
- Të dhanë të tjera relevante, *komunat të sigurojnë edhe prova të tjera, korospodenca, mes komunës dhe nivelit qendror, çdo thënie në padi të ketë edhe provë të bashkangjitur, normale kjo nuk është e detyrueshme, por sa më shumë prova të ketë në lidhje me përmbajtjen e padisë, do të jenë relevante për objektin e çështjes.*

25. Për sa më sipër, paditësi, po ashtu përmes kësaj padie, propozon edhe ekspertizë financiare nga eksperti i lëmisë financiare i cili do të konstatoj vlerën e dëmit të shkaktuar.

26. Andaj, mbi bazën e fakteve dhe argumenteve të cekura më lartë, në pajtim me dispozitat e Ligjit në fuqi për Procedurën Kontestimore, paditësi përmes kësaj Padie, i propozon Gjykatës që pas mbajtjes së shqyrtimit kryesor të merr këtë:

A K T G J Y K I M

1. **APROVOHET** në tërësi kërkesëpadia e paditësit Komuna **X**, si e bazuar.
2. **DETYROHET** Qeveria e Republikës së Kosovës-Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit që në emër të kompensimit të dëmit material ti paguaj paditës vlerën e përcaktuar nga eksperti financiar, në afatin prej 15 ditë pasi që aktgjykimi të jetë bërë i plotfuqishëm.
3. **OBLIGOHET** i padituri që brenda afatit ligjor, të paguajë shpenzimet gjyqësore në lartësinë e cila krijohet deri në përfundimin e çështjes në procedurë gjyqësore, nën kërcënimin e përmbartimit të dhunshëm.

Për dhe në emër të Paditësit: _____